

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

פא.

עין משפט גזר מצוה

נא א מיי פ"ו מהל' ממרס הל' יא סגנ עשין שם טו"ע י"ד סי' רמ עש"ף יא:
בב ג ד ר מיי פ"ד מהל' סנהדרין הלכה ד סגנ עשין טז:

לא תימא ליה לאבך הכי דתניא הרי שהיה אביו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עברת על דברי תורה אלא אומר לו אבא כך כתיב בתורה סוף סוף היינו הך אלא אומר לו אבא מקרא כתוב בתורה כך (הוא): **מתני'** מי שנתחייב בשתי מיתות בית דין נידון בחמורה עבר עבירה שנתחייב שתי מיתות נידון בחמורה ר' יוסי אומר נידון בויקה הראשונה שבאה עליו: **גמ'** פשיטא אלא איתגורי איתגור אמר רבא ה"בא במאי עסקינן כגון שעבר עבירה קלה ונגמר דינו על עבירה קלה וחזר ועבר עבירה חמורה סלקא דעתא אמינא כיון דנגמר דינו לעבירה קלה האי גברא קמילא הוא קמ"ל בעא מיניה (אבוה) דרב יוסף בר חמא מרביה בר תנן מנא הא מילתא דאמור רבנן מי שנתחייב שתי מיתות ב"ד נידון בחמורה דכתיב והוליד בן פריץ שופך דם [וגו'] אל ההרים אבל ואת אשת רעהו טמא ואל הגלולים נשא עינו והוליד בן פריץ שופך דם בסיוף את אשת רעהו טימא זו אשת איש בחנן ואל הגלולים נשא עינו זו עבודת כוכבים במקילה וכתיב מות יומת דמיו בו יהיה במקילה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימא כולהו במקילה והוליד בן פריץ שופך דם זה בן סורר ומורה דבמקילה אשת רעהו טמא זו נערה המאורסה דבמקילה ואל הגלולים נשא עינו זו עבודת כוכבים דבמקילה א"כ מאי קמ"ל יהוואל דילמא תורה קא מהדר א"כ איבעי ליה לאהדורה כי היכי דאהדרה משה רבינו דרש רב אחא בר' הנינא מאי דכתיב אל ההרים לא אכל שלא אכל וא בזכות אבותיו ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל שלא הלך בקומה זקופה ואת אשת רעהו לא טימא שלא ירד לאומנות חבירו ואל אשה גרה לא קרב לא שלא נהנה מקופה של צדקה וכתיב צדיק הוא חיה יחיה כ"כ בשהיה רבן גמליאל מגיע למקרא הזה היה בוכה ואמר מאן דעביד אלא מעתה אל תטמאו בכל אלה הכי נמי בכלוהו אין בחדא מינייהו לא אלא באחת מכל אלה הכי נמי באחת מכל אלה: עבר עבירה: תניא כיצד אמר רבי יוסי נידון בויקה ראשונה הבאה עליו חמותו ונעשית אשת איש נידון בחמותו אשת איש ונעשית חמותו אשת איש נידון בחמותו אשת איש נידון בחמותו אשת איש נידון בחמותו אשת איש אמר ר' אבהו מודה ר' יוסי באיסור מוסף אמר

לא תימא ליה לאבך הכי להודיעו צהדיא שהוא טועה משום דמכסיף ומנטער: אלא אומר לו אבא כך כתיב בתורה: קמ"ל דממיהה קאמר וכי כך כתיב בתורה: סוף סוף היינו הך. דמצינו ואומר וי יפה אמת עושה: אלא. צניעותא אומר לו מקרא האמור בתורה ואומר לו אזי מקרא כך וכך כתוב בתורה והוא עמנו שיש על לבו על מה זה מזכירו. והכי נמי אין לך לומר לאבך לא תמניה הכי: מתני' עבר עבירה שיש בה שתי מיתות. כגון חמותו והיא אשת איש: בויקה הראשונה. בגמרא מפרש לה: גמ' פשיטא. דבחמורה נדון שהרי אף זה נמחייב דהיינו סליק אדעתא לידון בקלה וכי איתגורי איתגר צמח שעבר שתי עבירות אילו לא עבר אלא על החמורה היה נדון בה ועכשיו שהוסף לעבור עמה עבירה אחרת נדון בקלה: אמר רבא. ודאי אי מקמי דאמת לקמן בעדינהו לתרוייהו לא איתרין לאשמעינן כי איתרין למתניא כגון דנגמר דינו מחלה לקלה סדי"א וכו': מנא לא מילתא וכו'. ואע"ג דנגמר דינו לקלה: דכל דמיהס צם בסקילה" דהיא חמורה ואי ללא נגמר דינו קודם לכן לא איתרין קרא לאשמעינן: **בן סורר ומורה.** וקרי ליה שופך דם על שם שסופו לשפוך כדאמרי' (לעיל דף עג.) שעומד בפרשת דרכים וכו': דהאדרה משה. צמחנה מורה: אל ההרים לא אכל. סיפיה דקרא לדיק הוא חיה יקיה לומר זה לדיק גמור וע"כ משום דלא עבד הני לאו לדיק הוא אם עבר עבירות אחרות אלא לאו כשעשיתו מדרש: אל ההרים לא אכל. שלא נטרף לזכות אבותיו מתוך שהוא חסיד: שלא נהנה מקופה של צדקה. שהוא דבר גנאי לאדם הגון: **בויקה הראשונה.** צלמו איסור שהזקק זה מחלה להזהר בו ולפרוש ממנו הוא נדון אצל לא באיסור הבא עליו אחרון אע"פ שהוא חמור דקסבר ר' יוסי אין איסור חל על איסור ואפי' חמור על הקל הלכך אין כאן שתי מיתות: **חמותו ונעשית אשת איש.** כגון נשא בת אלמנה ונאסרה אמה משום חמותו ואחר כך נשאת ונאסרה עליו משום אשת איש נדון בחמורה בשריפה דהיא קדמה אצל אם היתה אשת איש ונעשית חמותו והואיל כשנשא בתה כבר היתה זו אסורה עליו משום אשת איש תו לא חייב איסור חמותו האסור אשת איש ואינו נדון אלא בחנן: דאמר ר' אבהו. צבימות צב' ד' אחין: מודה ר' יוסי באיסור מוסף. ומחדש דבר על האשה הזאת לאסור בה דבר חדש (או) לאסרה על מי שלא היתה אסורה עליו מתחלה כגון הכל כשהיתה אלמנה והיא חמותו היתה אסורה לו משום חמותו ומותרת לכל אדם וכשנעשית אשת איש הוסף בה השם הזה איסור שאסרה לכל העולם וכי האי גונא מודה ר' יוסי לאסור חל על אסור מגו דחייב אכולא עלמא שהיתה מותרת להם עד עכשיו חיל נמי אהאי ואע"פ שאסורה לו ועומדת: **אמר**

א) וקדוש לב. ג) א לעיל ל: זי ימנות לנ כרימות יד: ד) ימין ליהויה אמה. ס) נכות דל: ו) בנפיקו: יקרנ. ז) שם דל: ח) ימנות לב. ט) כרימות יד: תמורה יד. י) ומוספתא יח"ב. יא) וימנות לב: כרימות יד: יב) ולעיל דל: יג) ונע"ע חוקי חולין יא: יד) סדי"א ליתוס למלא וכו' ומוס' ונחיס ע"ל. טו) סוף ד"ה אפילו אמת. טז) ונע"ע חוקי חמותו ל: ד"ה ומלא. טז) דף עה.

תורה אור השלם

1. והוליד בן פריץ שפך דם וקשה אה מאחד מאלה: ודאי את כל אלה לא עשה פי"ג אל ההרים אבל ואת אשת רעהו טמא: עני ואבין הוה גלות גל חבל לא ישיב ואל הגלולים נשא עינו חובקה עשה: יחוקאל י"ב
2. בגשך נתן ותרבת לקח ודי ליה אה את כל התועבות האלה עשה מות יומת דמיו בו יקרה: יחוקאל י"ג
3. אל ההרים לא אכל ועניו לא נשא אל גלולי בית ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב: יחוקאל י"ד
4. בחקותי יחלת ומשפטי שמר לעשות אמת צדיק הוא ויה ידעה נאם אדני אלהים: יחוקאל י"ט
5. אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניהם: ויקרא י"ח כד

הגהות הגר"א

א) בכות אבות. נשם קן על פינת צומת ווי"צ בשביל:

מוסף רש"י

לא תימא ליה לאבך הכי. להודיעו צהדיא שהוא טועה. דקאמרת ליה לא תמניה הכי (קדושין זב.). היינו הך. והרי הוא כאומר לו עברת על ד"ת (סו.). מקרא כתוב בתורה כך. ואומר לו המקרא כמו שהוא כתוב הוא נמנו יבין שפעה (סו.) מי שנתחייב שתי מיתות. כגון חמותו והיא אשת איש חתן (יבמות זב.) וספיה חמותו שריפה (כריתות יד.) נידון בחמורה. בשריפה יבמות (סו.) שלא אכל בזכות אבותיו. שלא תפרינס בזכות אבות. שלא הולך לך לפי שהוא לדיק (שבת יג.) נידון באשת איש. ואע"ג דקיל הוא (סו.).

לא תימא ליה לאבך הכי דתניא הרי שהיה אביו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עברת על דברי תורה אלא אומר לו אבא כך כתיב בתורה סוף סוף היינו הך אלא אומר לו אבא מקרא כתוב בתורה כך (הוא): **מתני'** מי שנתחייב בשתי מיתות בית דין נידון בחמורה עבר עבירה שנתחייב שתי מיתות נידון בחמורה ר' יוסי אומר נידון בויקה הראשונה שבאה עליו: **גמ'** פשיטא אלא איתגורי איתגור אמר רבא ה"בא במאי עסקינן כגון שעבר עבירה קלה ונגמר דינו על עבירה קלה וחזר ועבר עבירה חמורה סלקא דעתא אמינא כיון דנגמר דינו לעבירה קלה האי גברא קמילא הוא קמ"ל בעא מיניה (אבוה) דרב יוסף בר חמא מרביה בר תנן מנא הא מילתא דאמור רבנן מי שנתחייב שתי מיתות ב"ד נידון בחמורה דכתיב והוליד בן פריץ שופך דם [וגו'] אל ההרים אבל ואת אשת רעהו טמא ואל הגלולים נשא עינו והוליד בן פריץ שופך דם בסיוף את אשת רעהו טימא זו אשת איש בחנן ואל הגלולים נשא עינו זו עבודת כוכבים במקילה וכתיב מות יומת דמיו בו יהיה במקילה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימא כולהו במקילה והוליד בן פריץ שופך דם זה בן סורר ומורה דבמקילה אשת רעהו טמא זו נערה המאורסה דבמקילה ואל הגלולים נשא עינו זו עבודת כוכבים דבמקילה א"כ מאי קמ"ל יהוואל דילמא תורה קא מהדר א"כ איבעי ליה לאהדורה כי היכי דאהדרה משה רבינו דרש רב אחא בר' הנינא מאי דכתיב אל ההרים לא אכל שלא אכל וא בזכות אבותיו ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל שלא הלך בקומה זקופה ואת אשת רעהו לא טימא שלא ירד לאומנות חבירו ואל אשה גרה לא קרב לא שלא נהנה מקופה של צדקה וכתיב צדיק הוא חיה יחיה כ"כ בשהיה רבן גמליאל מגיע למקרא הזה היה בוכה ואמר מאן דעביד אלא מעתה אל תטמאו בכל אלה הכי נמי בכלוהו אין בחדא מינייהו לא אלא באחת מכל אלה הכי נמי באחת מכל אלה: עבר עבירה: תניא כיצד אמר רבי יוסי נידון בויקה ראשונה הבאה עליו חמותו ונעשית אשת איש נידון בחמותו אשת איש ונעשית חמותו אשת איש נידון בחמותו אשת איש נידון בחמותו אשת איש אמר ר' אבהו מודה ר' יוסי באיסור מוסף אמר

תנא דאית ליה עבירות מחזקות צברייתא דבסומך דקמני התרו בו ושחק התרו בו והרכיז רלשו דהתם מלקות ליה מלקות ואלע"ג דלשכתן ליה דמתני' סברה מלקיות מחזקות מדקמני מי שלקה אי נמי קסבר כיפה זריכה התראה ועד למחוק צבתי או צמלת אין מתרין בו לכיפה הלכך אם איתא דבתלת זימני הוא חוקה עד רביעית אין כונסין אותו לכיפה כדמוכח בסומך וקלת תימא אמאי מתרין בו לכיפה צבינה לר' וצבלישת לרש"י שאם יעבור אחר כך יהא מחזק ויכניסוהו לכיפה יש לומר דאין מחייבו כיפה עד שיהא מחזק לעבור כהתראה מלקות הלכך אי מתרין ציה אכיפה לחודה לא סגי בכהי ואי מתרין ציה אמלקות ואכיפה לא הו עבדינן ציה תמתי: **אמר**

נא א מיי פ"ו מהל' ממרס הל' יא סגנ עשין שם טו"ע י"ד סי' רמ עש"ף יא:
בב ג ד ר מיי פ"ד מהל' סנהדרין הלכה ד סגנ עשין טז:
נא א מיי פ"ו מהל' ממרס הל' יא סגנ עשין שם טו"ע י"ד סי' רמ עש"ף יא:
בב ג ד ר מיי פ"ד מהל' סנהדרין הלכה ד סגנ עשין טז:
נא א מיי פ"ו מהל' ממרס הל' יא סגנ עשין שם טו"ע י"ד סי' רמ עש"ף יא:
בב ג ד ר מיי פ"ד מהל' סנהדרין הלכה ד סגנ עשין טז: